

Utan vatten inget liv

Om regnet i Afrika minskar med tio procent kommer floder att torrläggas och ytvatten att bli en bristvara.

– Det blir som att suddas bort många floder från kartan.

DET SÄGER MAARTEN DE WIT, professor i geologi vid universitetet i Kapstaden. Han och forskarkollegan Jacek Stankiewicz visar i en nyligen publicerad rapport att bara en liten minskning av nederbörden i Afrika kommer att reducera flodernas vattenmängd drastiskt. Vatten som är absolut nödvändigt för Afrikas landsbygdsbefolkning. Enligt rapporten kommer 25 procent av Afrikas yta att drabbas av minskad tillgång till vatten. Värst drabbat kommer bland annat stora delar av Sydafrika och Botswana att bli.

Om nederbörden minskar med tio procent kommer Botswana bara att ha kvar 23 procent av de floder som finns i dag. Om regnet minskar med 20 procent kommer Kapstaden bara att ha kvar 42 procent av vattnet från floderna och Botswana blir helt torrt.

– Antingen får folk flytta till andra områden i Afrika eller övriga världen där det kommer att regna mer, eller så får man försöka påverka politikerna så att de satsar mer på forskning inom området klimatförändring, säger de Wit.

Maarten de Wit menar att politikerna måste förstå den stora osäkerhet som forskningen brottas med idag. Han jämför med vanliga väderprognoser.

– Tror du på vad väderrapportören säger om vädret nästa vecka? Knappast. Om en månad? Absolut inte. Man måste förstå att det är samma osäkerhet kring klimatförändringarna; vi förutspår. Vi behöver därför bättre data. Det kan vi bara få om vi får mer resurser från våra politiker.

FÖR ATT KUNNA FÖRUTSPÅ framtida regnmängd jämförde de Wit och Stankiewics 21 olika modeller för klimatförändring utvecklade av forskargrupper runt om i världen. I medeltal förutspår dessa modeller att nederbörden kommer att minska med mellan tio och 20 procent fram till år 2070 i nordvästra och södra Afrika. Forskarna har sedan jämfört dessa förutsägelser med mätningar av Afrikas floder för att kunna se framtida vattentillgång. Floder och annat ytvatten är extremt viktigt i Afrika, eftersom kontinenten inte har någon riktigt stor bergskedja som producerar vatten och bildar floder när snö smälter.

– I Afrika är de flesta människor utanför städerna beroende av ytvatten för sitt dagliga liv, säger de Wit.

I dag drabbas cirka en procent av vår planet av extrem torka. Det kan bli 30 procent år 2100.

JUST NU PRÖVAS METODER för hur människor i Afrika ska kunna anpassa sig till framtida klimatförändringar. En metod är att skörda det regn som faller, så kallad "rain harvesting" som i

korthet betyder att man tar vara på regnvatten och använder det till bland annat jordbruk.

– Regnvattenskörd är ett sätt att lösa problemet lokalt. Det skulle inte fungera över hela kontinenten, dessutom vet vi inte i dag vilka sidoeffekter det kan få, säger de Wit.

I området Kisamese i sydvästra Kenya samlar man i byarna in vatten i reservoarer som kan hålla mer än en miljon liter. Vattnet används bland annat för grönsaksodling. Kvinnorna i byarna slipper dessutom att vandra långa sträckor för att hämta vatten varje dag och kan därför ägna sig åt andra aktiviteter som kan generera inkomster.

Liknande projekt i mindre skala hittar man i Sydafrika. I byn Cata i provinsen Östra Kap har man startat ett projekt där regnvatten samlas in för att användas till bevattning av grönsaker. Torka är ett stort problem i området, speciellt under vinterhalvåret. Projektet gör det möjligt för byborna att plantera och skörda grönsaker året runt. På så sätt motverkas perioder med brist på mat.

— VI KAN INTE STOPPA KLIMATFÖRÄNDRINGARNA NU, men vi kan bromsa dem. I det vardagliga livet kan man sortera sopor och återanvända. Och så kan man rösta för de politiker som försöker förstå miljöfrågorna. För oss sydafrikaner är det kanske dags att lämna stadiet där vi röstar med hjärtat och ställa oss frågan vad som är de stora viktiga framtida frågorna istället, avslutar Maarten de Wit.

MARI DAHL ADOLFSSON